

УДК 338.483.11(21):339.138](477.46)

С. С. Беляєва, І. В. Герман

АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПАРКУ ІМЕНІ ДЕКАБРИСТІВ У КАМ'ЯНЦІ

У роботі наведено історичні факти про місто Кам'янка на Черкащині, відомих історичних особистостей, що мешкали на цій території та їх гостей – всесвітньо відомих і шанованих. Подано аналіз природних ресурсів і об'єктів на території парку імені Декабристів, обґрунтовано їх туристичну привабливість для організації та проведення екскурсій для туристів і широких верств населення України та гостей з інших країн світу.

Мета дослідження – аналіз туристичних ресурсів та визначення стратегії підвищення туристичної привабливості парку імені Декабристів у Кам'янці.

Під час наукового дослідження використано аналітичні, статистичні методи, методи порівняння тощо.

У статті доведено, що туристичний потенціал парку імені Декабристів у місті Кам'янка на Черкащині відповідає вимогам щодо його туристичного значення на світовому рівні та мотивує до створення відповідних програм для його збереження та покращення туристичного потенціалу як на рівні місцевих державних установ, держави в цілому, так і на міжнародному рівні.

Стаття узагальнює аргументи щодо питання визначення відповідних індикаторів для розробки стратегії підвищення рівня туристичної привабливості парку імені Декабристів у Кам'янці.

За результатами дослідження зроблено висновки про те, що садово-паркові ландшафти є не тільки окрасою відповідних територій, але мають природне, суспільне, історико-культурне значення для розвитку громад; сприяють популяризації туристичних та екскурсійних об'єктів; мотивують до збереження природної, історичної та культурної спадщини краю.

Результати дослідження можуть бути корисними для працівників сфери туризму, сфери послуг у цілому; науковців, викладачів, студентів вищих навчальних закладів, які опановують спеціальність «Туризм», а також для працівників музеїв, історико-краєзнавчих заповідників, установ культури та архітектури; місцевих органів самоврядування і державних закладів культури, мистецтва тощо.

Ключові слова: екскурсія, Кам'янка, парк імені Декабристів, садово-парковий ландшафт, туристична привабливість, Черкащина.

Постановка проблеми та її актуальність. Аналізуючи попит серед туристів щодо обрання туристичної подорожі або відвідування екскурсійного об'єкту, варто звернути увагу на те, що з часу, коли умови пандемії COVID-19 суттєво вплинули на розвиток туризму в усіх країнах світу, значна увага прикута до організації дозвілля, надання послуг сфери обслуговування з дотриманням санітарно-протиепідемічних заходів безпосередньо в природних умовах – поза межами закритих приміщень.

Навіть якщо не брати до уваги поодинокі випадки перебільшення повноважень організаційно-заборонного характеру стосовно перебування під час карантину, зокрема, на водоймах і паркових зонах України, варто зазначити, що свіже повітря на відкритих природних територіях, у спеціально облаштованих місцях для відпочинку людей на відкритих терасах, зокрема, готельно-ресторанних комплексів, будинків відпочинку,

санаторіїв, зумовлює й відповідний попит і вимоги туроператорів, екскурсійних агенцій щодо їх облаштування та створення актуальних пропозицій.

Наукова новизна дослідження, викладена в цій статті, полягає в тому, що здійснено аналіз в історичній ретроспективі та фактичної на даний час ситуації щодо потенційно привабливих туристичних територій та об'єктів на території парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення у місті Кам'янка на Черкащині; визначене їх природне, суспільне, історико-культурне значення для розвитку громад.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З метою дослідження фактичного стану туристичних ресурсів на території парку імені Декабристів у Кам'янці було здійснено аналіз офіційної інформації на відповідних інтернет-ресурсах місцевих органів самоврядування Кам'янки, обласної державної адміністрації у Черкаській області; реєстру територій та об'єктів природно-заповідного фонду Черкаської області та державного реєстру національного культурного надбання. Вагоме значення для дослідження мають опрацьовані чинні законодавчі акти, що стосуються, зокрема, питань природно-заповідного фонду України та музейної справи, наукові праці за результатами фахових конференцій. Актуальна інформація, розміщена на відповідних сайтах закладів культури, музеїв, історико-культурного заповідника у м. Кам'янка, громадської організації екологічного та туристичного спрямування «КолоОбіг», також мала вагоме значення під час проведеного дослідження й допомагала визначити динаміку організації та проведення певних заходів організаційного і культурологічного спрямування для туристів й екскурсантів у парку імені Декабристів. Серед низки наукових праць під час проведення наукового дослідження згідно тематики наукової статті були використані відповідні темі наукової статті публікації, авторами яких є Бондаренко Л., Ветров О., Ляшко Ю., Маринич О., Пасічник І., Таран Г., Чупак Т., Шамрай О., Шищенко П. Г.

Мета статті. Основною метою дослідження є аналіз туристичних ресурсів і визначення стратегії підвищення туристичної привабливості парку імені Декабристів у Кам'янці.

Методологія та методи дослідження. Під час наукового дослідження застосовано аналітичні та статистичні методи, методи порівняння тощо. Здійснено аналіз чинної законодавчої бази, що стосується питань організації та рекреаційної діяльності на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду України, музейної справи тощо.

Викладення основного матеріалу дослідження. Не винятком, а скоріше цільовим вибором в контексті потреб часу щодо створення мотиваційних чинників для обрання відповідної подорожі та екскурсії, є акцентування уваги на природних територіях, у тому числі природно-заповідного фонду, де серед різноманіття видів територій та природних ландшафтів розглянемо привабливість садово-паркового типу ландшафту.

Як відомо, садово-парковий тип ландшафту вчені рекомендують вирізняти в структурі антропогенних ландшафтів. У нашому дослідженні в якості прикладу наведемо Черкаську область та дослідимо сегменти щодо туристичної привабливості садово-паркового ландшафту парку імені Декабристів у Кам'янці, акцентуючи увагу на відповідному розташуванні та об'єднанні сегментарних елементів в єдине ціле. Щодо особливостей садово-паркової культури, паркових ландшафтів, цікавість викликає й організація та різновиди фізичного перебування на території садово-паркового мистецтва людей, а в даному контексті – туристів та екскурсантів, й інтерес, який варто створити для мотивації та у подальшому відвідати саме конкретно визначений парк

і отримати позитивне враження від перебування на його території та від комплексу туристичних й екскурсійних послуг.

Станом на початок 2021 р. у Черкаській області, відповідно до офіційної звітності управління екології та природних ресурсів ОДА, налічувалося 562 об'єкти природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ). Загальна площа ПЗФ області – понад 75,9 тис. га (таблиця 1) (Офіційний сайт ОДА у Черкаській області, 2021).

Таблиця 1 – Природно-заповідний фонд Черкаської області (станом на 12.01.2021 р.)

Пор. №	Якісні показники	Кількісні показники	
		од. виміру	кількість
1	Природно-заповідний фонд Черкаської області у т. ч.:	об'єкт	562
1.1	загальнодержавного значення	об'єкт	22
1.2	місцевого значення	об'єкт	540
2	Загальна площа ПЗФ	тис. га	75,9
3	Фактична площа ПЗФ	тис. га	64,8

Отже, Черкащина налічує певну низку природно-заповідних об'єктів, серед яких на початок 2021 р., зокрема, – 240 заказників, 198 пам'яток природи, 52 заповідних урочищ, 66 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Парків-пам'яток садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення в області на сьогодні шість, серед яких і досліджуваний нами парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва імені Декабристів у м. Кам'янка (Офіційний сайт ОДА у Черкаській області, 2021).

Як відомо, протягом низки років (з 1992 р.) в Україні чинна відповідна нормативно-правова база, яка стосується питань заповідної справи. Основним законодавчим актом є Закон України «Про природно-заповідний фонд України» (Про природно-заповідний фонд України, 2018), де відображено певну класифікацію територій та об'єктів природно-заповідного фонду нашої держави та затверджено, зокрема, умови їх збереження, відтворення та розвитку (Про природно-заповідний фонд України, 2018).

ПЗФ України законодавством країни має охоронятися як національне надбання. На цих територіях та об'єктах має встановлюватися особливий режим охорони, відтворення та використання.

Території та об'єкти природно-заповідного фонду України мають перебувати під особливим статусом і відповідним чином має забезпечуватися їх охорона та використання, зокрема й для рекреаційної діяльності, туризму.

На цих землях, а також тих, що мають природоохоронне та історико-культурне призначення в Україні, заборонено ті види діяльності, які можуть становити загрозу для природних та історико-культурних комплексів й об'єктів чи перешкоджають їх використанню за цільовим призначенням.

У галузі антропогенного ландшафтознавства розрізняють вісім класів антропогенних ландшафтів (Державний реєстр національного культурного надбання, 1999). Садово-парковий тип ландшафту об'єднує парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва та належить до антропогенного ландшафту.

Антропогенний ландшафт, притаманний садово-парковим територіям й об'єктам, передбачає наявність просторових природних компонентів, розміщення малих архітектурних форм і споруд, які в комплексному поєднанні відображаються у вигляді дорожньо-лінійної інфраструктури з певними особливостями соціального, економічного та політичного впливу (Озеленення та благоустрій садово-паркових об'єктів, 2014).

Для вивчення садово-паркових ландшафтів Правобережного лісостепу України дослідниками була зібрана статистична та картографічна інформація щодо їх кількості у межах території дослідження (Пасічник, І., 2021). Для того, щоб розкрити особливості поширення садово-паркових ландшафтів у системі районувань України, були вивчені списки реєстрів природно-заповідного фонду України та пам'яток архітектури й містобудування адміністративно-територіальних областей, що знаходяться в межах Дністерсько-Дніпровського лісостепового краю (Державний реєстр національного культурного надбання, 1993; Маринич О. М., Шищенко П. Г., 2003; 7). Територія дослідження охоплює Вінницьку, правобережжя Черкаської, південні райони Житомирської, Київської (на південь від лінії Новоград-Волинський – Житомир – Корнин – Київ), північні райони Одеської, Миколаївської, Кіровоградської (на північ від лінії Велика Михайлівка – Ширяєво – Первомайськ – Новоукраїнка – Кіровоград – Знам'янка – Онуфріївка) та східні райони Хмельницької (на схід від лінії Новоград-Волинський – Полонне – Стара Синява – Нова Ушиця – долина річки Дністер) областей (Маринич О. М., Шищенко П. Г., 2003).

Найбільша кількість садово-паркових ландшафтів, згідно з реєстрами природно-заповідного фонду України й пам'яток архітектури та містобудування, знаходиться у Вінницькому (6,25 % від загальної кількості об'єктів), Жмеринському (4,70 %), Оратівському (4,00 %) та Погребищенському (4,00 %) районах Вінницької області; Звенигородському (5,50 %), Черкаському (5,50 %), Монастирищенському (4,00 %) районах Черкаської області (*від авторів: застосовано попередній до реформи адміністративно-територіальний устрій території України*). По одному об'єкту знаходиться в Бершадському, Іллінецькому, Чернівецькому, Чечельницькому, Ямпільському районах Вінницької області; Городищенському, Катеринопільському, Кам'янському, Маньківському, Смілянському, Тальнівському, Христинівському, Шполянському районах Черкаської області; Кагарлицькому, Білоцерківському, Ставищенському районах Київської області; Ружинському районі Житомирської області (адміністративне районування наведено згідно офіційних статистичних даних на час їх оприлюднення) (Озеленення та благоустрій садово-паркових об'єктів, 1999).

Сьогодні садово-паркові ландшафти як парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва використовуються в різних сферах життя та діяльності сучасної людини. Парки стають науково-дослідними базами, зокрема 26 вересня 1955 р. дендрологічний заповідник «Софіївка» на підставі Постанови Ради Міністрів України № 1184 був переведений в систему Академії наук України і перейшов у підпорядкування Центрального ботанічного саду АН України, а 23 січня 1991 р. «Софіївка» отримала статус самостійної наукової установи Національної академії наук України. У м. Млієві Черкаської області діє Мліївський науково-дослідний інститут, до складу якого входить дендропарк, визначений як оригінальна пам'ятка садово-паркового мистецтва. Також були організовані музеї. У приміщенні колишнього палацу Корсунь-Шевченківського ансамблю знаходиться музей історії Корсунь-Шевченківської битви та історичний музей. Території садово-паркових ландшафтів використовуються як бази навчальних закладів (загальноосвітніх шкіл, технікумів, університетів тощо) – Казачанський парк, Сидорівський парк Черкащини та інші (Реєстр територій та об'єктів природно-заповідного фонду Черкаської області, 1986).

У Державному реєстрі Національного культурного надбання України серед низки зазначених пам'яток історії та архітектури є й парк імені Декабристів, що розташований у м. Кам'янка на Черкащині (Нормативно-правові акти у сфері музейної справи, 2021).

Досліджуваному нами парку притаманний пейзажний стиль, якому відповідає достатньо вільне планування з урахуванням наявного природного ландшафту схилів

вздовж історичної річки Тясмин. У часи, коли закладався парк, був досить популярним так званий змішаний тип парків, якому відповідає поєднання недоторканості природних ландшафтів із мальовничими місцями та створення на територіях, які недостатньо привабливі, рукотворних об'єктів і штучних садово-паркових ландшафтів.

Зазначене поєднання архітектурних об'єктів із природними було досить затребуваним ще у XIX ст. і належало до класичного стилю.

Варто зазначити, що в Україні, далекій від строгої офіційності двору, класицизм набирає м'якших рис, інколи навіть з нальотом романтики та інтимності, що обумовлювало появу штучних гротів, водоспадів, «зимових садів». Також популярні були альтанки, ротонди та різноманітні архітектурні споруди з імітацією античного стилю.

Парк у Кам'янці також мав ці ознаки, адже відповідний природний ландшафт вздовж русла річки Тясмин, природні історичні тераси та довгі тінисті алеї створювали певний стиль і спонукали до романтизму та естетичної насолоди відвідувачів парку.

За історичними архівними матеріалами відомо, що в центрі парку алеї були оздоблені червоною шліфованою цеглою, а дрібним гравієм викладені дальні алеї. Грот та оглядові майданчики були побудовані на одній із терас, що сприяло зручному спогляданню навколишніх краєвидів з височини пагорба, де розташовувався грот.

У парку були розташовані різноманітні альтанки та скульптури, які сприяли певному романтичному настрою серед відвідувачів і задовольняли естетичні смаки відвідувачів парку.

В оранжереях парку, що розташовувалися в східній його частині, вирощували рідкісні квіти та південні дерева.

Парк і річка Тясмин створювали один із наймальовничіших куточків Кам'янки, і не випадково тут було улюблене місце відпочинку засновників парку – сім'ї Давидових, а також їх гостей.

Для парку в Кам'янці характерна багата історія, пов'язана як з сім'єю його власників і засновників, так і з подіями часу, соціальними етапами розвитку країни та місцевості тощо. Так, відомо, що на території парку була споруджена у 1817 р. Свято-Миколаївська церква. Ця дерев'яна споруда була розташована неподалік від двоповерхового будинку сім'ї Давидових. Існує свідчення про те, що саме в цій церкві в 1825 р. відбулося вінчання відомого дотепер декабриста Василя Львовича Давидова та Олександри Іванівни Потапової.

Історичним фактом є також те, що у цьому парку бували не тільки декабристи, герої війни 1812 року, але й відомі усьому світові Олександр Сергійович Пушкін та Петро Ілліч Чайковський.

Натхнення до створення своїх поетичних і музичних творів також в парку містечка Кам'янка отримували талановитий композитор П. І. Чайковський та геніальний поет світового рівня О. С. Пушкін, які подарували їх світу під час та після перебування в маєтку Давидових.

Про історичне минуле Кам'янки письменник Г. П. Данилевський, який був добрим знайомим М. В. Гоголя, написав повість «Восемьсот двадцать пятый» (Каменка) (Шамрай, О. Г. та ін., 2009).

Так, 1825 рік для багатьох у ті часи став знаменним і вирішальним у долі не одного покоління. До цих пір Кам'янка пов'язана з подіями грудня 1825 року, відомими іменами декабристів, славетних особистостей свого часу та наступних поколінь борців за справедливість.

На стан парку події тих часів також суттєво вплинули, адже після того, як господаря маєтку В. Л. Давидова було заслано до Сибіру, центральна частина садиби та старовинний парк прийшли в занепад. Значно зменшилась і площа парку, оранжереї

не доглядали, архітектурні споруди руйнувалися. Також був відсутній належний догляд і за деревами в парку, значна їх частина була знищена.

За свідченнями, які збереглися й донині, в парку навіть без належного догляду все ж продовжував буяти бузок, який був насаджений у парку в значній кількості. Серед сортів бузку траплялося багато й рідкісних.

Навіть недостатній догляд за парковими культурами та архітектурними спорудами, парковою інфраструктурою не стали перепорою для прогулянок парком. Варто акцентувати увагу на тому, що серед відвідувачів парку були лише заможні жителі містечка та їх гості, які належали до так званих аристократичних кіл, адже територія парку була обнесена загорожею та існувала заборона селянам заходити в парк.

У 1926 р., до 100-річчя з дня страти п'ятьох декабристів, парку було присвоєне ім'я «Декабристів». Але особливої уваги цій пам'ятці садово-паркової архітектури не надавалось. У 30-х роках ХХ ст. була зруйнована сімейна церква Давидових – Свято-Миколаївська.

Більш-менш доглянутою залишалась тільки центральна алея, обабіч якої в 1937 р. був встановлений бюст О. С. Пушкіна. У 1958 р. ця алея увінчалась пам'ятником П. І. Чайковському роботи скульптора Г. Павлікер.

З плином часу в парку відбулися певні зміни на краще. Так, зокрема в 1975 р. парк, нарешті, був упорядкований. Як це часто буває, ці заходи були мотивовані не стільки підготовкою території парку для відвідування туристів і екскурсантів, а зумовлені очікуванням історичної дати – 150-річчя повстання декабристів. Таким чином у парку було змінено місце розташування пам'ятника П. І. Чайковському, який був встановлений в іншому місці паркової території, а на його місці розмістили пам'ятник декабристам. Одночасно біля центрального входу до парку встановили і Стелу декабристів. Всі ці об'єкти архітектурно-паркової композиції збереглися донині та становлять неабиякий інтерес для відвідувачів і поціновувачів не тільки творчості особистостей, яким присвячені, але й мають певний рівень архітектурної цінності.

Варто зазначити, що сьогодні парк імені Декабристів у Кам'янці підпорядкований державній установі – Кам'янському державному історико-культурному заповіднику та є улюбленим місцем відпочинку кам'янчан і гостей міста (Шамрай, О. Г. та ін., 2009).

Відстань від обласного центру – міста Черкаси до міста Кам'янка становить 62 км, якщо рухатися автотрасою Київ – Донецьк. Сьогодні Кам'янка і парк імені Декабристів, Тясминський каньйон, музейні експозиції, творчі вечори в стінах історичної будівлі музею стають вже знайомими багатьом туристам, серед яких є й ті, хто не один раз захоплювався природною красою садово-паркових ландшафтів, відкривав для себе світ музики та поетичного слова тощо.

Композиція парку і річки Тясмин, куди прямують ряди довгих тінистих алей, що утворюють своєрідний терасовий тунель на зустріч з Тясмином, – це далеко не всі принади туристичної Кам'янки. Місто не так давно пишається найдовшою в Україні алеєю сакур. Це диво, звичайно, відбувається весною. А в літню спеку, та й в «оксамитовий» осінній сезон, не лише туристи, але й мешканці міста люблять прогулянки Тясминським каньйоном на човнах. Дізнатися про утворення каньйону, історію та легенди про назву річки Тясмин, билини та казкові історії про героїку, пов'язану з річкою Тясмин і каньйоном, про назви скель, рослинний і тваринний світ, цінні види мохів і багато іншого можливо протягом подорожі на човнику.

Під час екскурсії Тясминським каньйоном туристи згадують і про «Льодовиковий період» в історії людства на Землі. Розповіді екскурсаводів насичені багатьма цікавими фактами, що ґрунтуються на даних археологічних знахідок, історико-культурних описах, наукових дослідженнях території розташування міста

Кам'янка та, зокрема, річки Тясмин і її узбережжя. Екскурсанти цікавляться й відповідними легендами та билинами про парк, річку Тясмин, долі історичних особистостей, чиї імена пов'язані з історією Кам'янки та історичними подіями.

Доцільно зазначити, що Тясминський каньйон, згідно з науковими довідками, налічує два мільярди років з часу свого утворення. Наукову цікавість становлять і скелясті береги Тясмину, адже вони утворені ще з протерозойських гранітів і є об'єктом наукових досліджень до цих пір.

Під час прогулянки човном по річці Тясмин подорожуючі можуть милуватися прадавніми скелями, що на 12–15 метрів у декотрих містах вздовж руслу річки піднімаються над її поверхнею та становлять інтерес не тільки як природні мальовничі об'єкти, але цікаві для наукових досліджень біологів, ботаніків, орнітологів та інших дослідників природи.

Навіть для тих, хто цікавиться космічними артефактами, астрономією, є в Кам'янці цікавинки. Однією з них є легенда, про те, що саме астероїд, який у прадавні часи упав саме в цій місцевості, утворив кратер, де з часом виникло озеро, яке існувало кілька мільйонів років, а два мільйони років потому вода з нього почала витікати й з'явилася легендарна річка Тясмин (Шамрай, О. Г., та ін., 2009).

Знаменита Пушкінська скеля також трапляється на водному шляху. Туристи ознайомляться з оповідками про перебування в Кам'янці О. Пушкіна, почують деякі його поетичні твори (не тільки російською, але й перекладені українською мовою), помилуються рожево-гранітною скелею, відчують запахи степових трав, зокрема приємне поєднання терпкості чебрецю та дикої шавлії.

У більш прохолодну пору року туристи з екскурсаводом або ж і самостійно можуть пройтися довкола каньйону по пішохідному маршруту, облаштованому працівниками заповідника. Пішохідний маршрут має вказівники з написами-дороговказами відповідних об'єктів і напрямку.

У цьому переконалися й студенти кафедри туризму та готельно-ресторанної справи факультету харчових технологій та сфери обслуговування Черкаського державного технологічного університету, громадські діячі-екологи, викладачі кафедри, що мали нагоду у листопаді 2019 р. досліджувати територію парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення «Парк імені Декабристів» у рамках соціального проекту «Право бути» за підтримки обласної державної адміністрації в Черкаській області (Громада Екологія Туризм, 2021).

Так, право бути в безпеці на українській землі, охорона природних територій та об'єктів природно-заповідного фонду, постійний догляд і піклування про розквіт сьогодні та в майбутньому має забезпечуватися щодня.

На сайті Кам'янського історико-культурного заповідника розміщена певна інформація та кнопки для ознайомлення з історією каньйону; представлена інформація безпосередньо для туристів, про ціни за послуги під час екскурсій та різноманітних заходів; можливо розглянути карти та схеми маршрутів.

Окремо виділена рубрика про Кам'янський заповідник та його фонди; про науково-дослідницьку роботу, літературно-музичні композиції, камерний ансамбль заповідника. Вагоме місце на сайті виділено для ознайомлення з визначними місцями Кам'янки. Відвідувачі сайту можуть ознайомитися з новинами.

Також розміщена на сайті галерея фото та відеосюжетів, у т. ч. про зимовий каньйон, пам'ятки, парк ім. Декабристів, грот, зелений млинок, музей О. С. Пушкіна і П. І. Чайковського, пам'ятний знак при в'їзді в Кам'янку, пам'ятник О. С. Пушкіну,

пам'ятник П. І. Чайковському, стелу Декабристів, історичний музей, Пушкінське скелю. Відвідувач сайту має можливість більше дізнатися про рослинний світ каньйону, річку Тясмин, Тясминський каньйон і його фауну. Для зворотнього зв'язку на сайті розміщені відповідні контактні дані (Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021–2027 роки, 2021).

Висновки. Отже, садово-паркові ландшафти є не тільки окрасою відповідних територій, але мають природне, суспільне, історико-культурне значення для розвитку громад, сприяють популяризації туристичних та екскурсійних об'єктів; мотивують до збереження природної, історичної та культурної спадщини краю.

Проведене дослідження дало змогу встановити позитивну динаміку організації та проведення заходів організаційного і культурологічного спрямування для туристів й екскурсантів у парку імені Декабристів. Доведено, що туристичний потенціал парку імені Декабристів у місті Кам'янка на Черкащині відповідає вимогам щодо його туристичного значення на світовому рівні та мотивує до створення відповідних програм для його збереження й покращення туристичного потенціалу як на рівні місцевих державних установ, держави в цілому, так і на міжнародному рівні.

Список посилань

Громада Екологія Туризм. Сторінка ГО «КолоОбіг» у соціальній мережі facebook. Взято з facebook.com (дата звернення: 12.08.2021).

Державний реєстр національного культурного надбання. Пам'ятки містобудування і архітектури України. *Пам'ятки України. Історія та культура* (1999). Науково-популярний ілюстрований часопис, 2-3, 3-161.

Маринич, О. М., Шищенко, П. Г. (2003). Фізична географія України: підручник. К.: Знання, 479.

Нормативно-правові акти у сфері музейної справи. Міністерство культури України. Взято з <http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?artid=244972049&catid=99798> (дата звернення: 10.08.2021).

Озеленення та благоустрій садово-паркових об'єктів (2014). Матеріали Всеукраїнської наукової інтернет-конференції. Присвячено 170 річниці заснування Уманського НУС. Умань, 14 травня 2014 року. / [Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.]. Умань, 155, 54–55. Взято з [https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/conference/Zbirnik-14-travnua-2014-r.-1\).pdf](https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/conference/Zbirnik-14-travnua-2014-r.-1).pdf) (дата звернення: 11.08.2021).

Офіційний сайт ОДА у Черкаській області. Взято з <https://ck-oda.gov.ua/> (дата звернення: 12.08.2021).

Пасічник, І. Тясминський каньйон. Взято з <https://we.org.ua/malovnychi-kutochky-ukrayiny/cherkaska-oblast/tyasmynskuj-kanjon/> (дата звернення: 10.08.2021).

Про природно-заповідний фонд України (1992): Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*, 1992, №34, ст. 502. Редакція від 19.04.2018.

Реєстр територій та об'єктів природно-заповідного фонду Черкаської області (1986). Черкаси, 43.

Стратегія розвитку Черкаської області на період 2021–2027 роки. Взято з strategy2027-ck.gov.ua (дата звернення: 10.08.2021).

Шамрай, О. Г., Таран, Г. М., Бондаренко, Л. О., Ветров, О. В., Ляшко, Ю. Ю., & Чупак, Т. П. (2009). Місто на скелястих берегах Тясмину. Черкаси: «Вертикаль», видавець Кандич С. Г., 211-226.

References

- Hromada Ekolohiia Turyzm [*Community Ecology Tourism*]. Storinka HO «KoloObih» u sotsialnii merezhi facebook. Retrieved from facebook.com (date of reference: 12.08.2021).
- Derzhavnyi reiestr natsionalnoho kulturnoho nadbannia. Pamiatky mistobuduvannia i arkhitektury Ukrainy. Pamiatky Ukrainy. Istoriia ta kultura [*State Register of National Cultural Heritage. Monuments of urban planning and architecture of Ukraine. Sights of Ukraine. History and culture*] (1999). Naukovo-populiarnyi iliustrovanyi chasopys, 2–3, 3–161.
- Marynych, O. M., Shyshchenko, P. H. (2003). Fizychna heohrafiia Ukrainy: pidruchnyk [*Physical geography of Ukraine: textbook*]. K.: Znannia, 479.
- Normatyvno-pravovi akty u sferi muzeinoi spravy [*Regulations in the field of museum affairs*]. Ministerstvo kultury Ukrainy. Vziato z <http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?artid=244972049&catid=99798> (data of reference: 10.08.2021).
- Ozelenennia ta blahoustrii sadovo-parkovykh ob'ektiv [*Landscaping and beautification of gardens and parks*] (2014). Materialy Vseukrainskoi naukovoï internet-konferentsii. Prysviacheno 170-richnytsi zasnovannia Umanskoho NUS. Uman, 14 travnia 2014 roku. / [Redkol.: O. O. Nepochatenko (vidp. red.) ta in.]. Uman, 155, 54-55. Vziato z [https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/conference/Zbirnik-14-travnja-2014-r.-\(1\).pdf](https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/conference/Zbirnik-14-travnja-2014-r.-(1).pdf) (data of reference: 11.08.2021).
- Ofitsiyni sait ODA u Cherkaskii oblasti [*The Official site of the regional state administration of Cherkasy region*]. Retrieved from <https://ck-oda.gov.ua/> (date of reference: 12.08.2021).
- Pasichnyk I. Tiasmynskyi kanion [*Tyasmyn canyon*]. Retrieved from <http://we.org.ua/malovnychi-kutochky-ukrayiny/cherkaska-oblast/tyasmynskij-kanjon/> (date of reference: 10.08.2021).
- Pro pryrodno-zapovidnyi fond Ukrainy [*About the nature reserve fund of Ukraine*] (1992): Zakon Ukrainy vid 16.06.1992 r. № 2456-KhII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [*Bulletin of the Supreme Council of Ukraine*], 1992, №34, st. 502. Redaktsiia vid 19.04.2018.
- Reiestr terytorii ta ob'ektiv pryrodno-zapovidnoho fondu Cherkaskoi oblasti [*Register of territories and objects of the nature reserve fund of Cherkasy region*] (1986). Cherkasy, 43.
- Stratehiia rozvytku Cherkaskoi oblasti na period 2021–2027 roky [*Development strategy of Cherkasy region for the period 2021–2027*]. Retrieved from strategy2027-ck.gov.ua (date of reference: 10.08.2021).
- Shamrai, O. H., Taran, H. M., Bondarenko, L. O., Vietrov, O. V., Liashko, Yu. Yu., & Chupak, T. P. (2009). Misto na skeliastykh berehakh Tiasmynu [*The town on the cliffed coasts of the Tyasmyn*]. Cherkasy : «Vertykal», vydav. PP Kandych S. H., 211-226.

S. S. Bieliaieva, I. V. Herman

ANALYSIS OF TOURIST ATTRACTIVENESS AND DEVELOPMENT PERSPECTIVE OF THE DECEMBRISTS PARK IN KAMIANKA

Summary

The paper presents historical facts about the town of Kamianka in Cherkasy region, famous historical figures that lived in this area and their guests – world famous and respected. The analysis of natural resources and objects in the territory of the Decembrists

Park is given, their tourist attractiveness for the organization and carrying out of excursions for tourists and wide sections of the population of Ukraine and visitors from other countries of the world is proved.

The purpose of the study is to analyze tourist resources and determine a strategy to increase the tourist attractiveness of the Decembrists Park in Kamianka.

Analytical, statistical methods, comparison methods, etc. were used during the research.

The article proves that the tourist potential of the Decembrists Park in Kamianka in Cherkasy region meets the requirements for its tourist importance at the global level and motivates to create appropriate programs for its preservation and improvement of tourist potential at the level of local government agencies, the state as a whole, and internationally.

The article summarizes the arguments on the issue of defining appropriate indicators for the development of a strategy to increase the level of tourist attractiveness of the Decembrist Park in Kamianka.

According to the results of the research, it was concluded that garden and park landscapes are not only the decoration of the respective territories, but have natural, social, historical and cultural significance for the development of communities; contribute to the promotion of tourist and sightseeing facilities; motivate to preserve the natural, historical and cultural heritage of the region.

The results of the study can be useful for workers in the field of tourism and services; scientists, teachers, students of higher educational institutions who master the specialty "Tourism", as well as for employees of museums, historical and local lore reserves, cultural and architectural institutions; local governments and state institutions of culture, art, etc.

Keywords: *excursion, Kamianka, Decembrists park, garden and park landscape, tourist attraction, Cherkasy region.*

Статтю подано до редакції 15.08.2021